

razon de parentesco, denelo dezir llanamente, (1) otorgandose por heredero. E aun le puede esto fazer por ficho, maguer non lo diga paladinamente. Eito seria, como si el heredero viasse de los bienes de la herencia, asi como heredero, e señor; labrando la heredad, (2) o arrendandola, (3) o desfrutandola, (4) o viando della en otra manera qualquier semejanca destas. (5) Ca por tales señales, o por otras semejantes, se prueua que quiere ser heredero: e es tenuto de guardar, e de hacer todas aquellas cosas, que heredero deueno fazer. E esto ha lugar, non tan solamente en

(1) Denelo dezir llanamente. An autem aditio hereditatis solo animo consistens non declarata per actum verbi, vel facti, obligat heredem in foro conscientia ultra vires hereditarias? Tangit Angel. Aretin. in §. fin. instituta. de heredum qualita. & different. & vide, quod dixi in precedent. leg. requiritur ergo, ut hic vides, quod animus ad eundem declaratur per actum verbi, vel facti, gloss. & Bart. in leg. gerit. ff. de acquir. hered. & gloss. in dicto §. fin. & requiritur etiam ad declarandum animi motum: nam consilium in corde retentum, non facit quem heredem: quia consensus mentalis tantum, neque verbo, neque facto demonstratus non accommodatur actibus hominum, neque redditus actus ipsos essentialiter perfectos, verba sunt Bald. in leg. potuit. colum. 1. C. de iure deliberandi, & ibidem, colum. 3. versic. non quaritur, dicit, quod si positio fiat alicui, quod animo adivit hereditatem, non tenetur ei respondere, nisi positio sonet de animo aliquo declarato, & an per hac verba (ego lum heres talis) inducatur aditio? Bald. tenet, quod sic, in dicto leg. potuit, colum. 2. versic. 6. quaritur post Bart. in leg. si filiusfamilias, ff. de tutel. & ibidem vide per Bald. col. 3. versic. 8. quaritur de aditione facta per hac verba, adeo si de iure possum, vel precedessor meus non adivit, & post tempus datum ad deliberandum, si quis dicat, puto mihi hereditatem expedire: videtur ex hoc adire, L. omnes, & ibi not. Bart. ff. ad Trebellian. & idem si dicat, volo adire, gloss. & Bart. in leg. serui electione, in princ. ff. de legatis primo, vide Bart. & Doctor. in dicto leg. gerit.

(2) Labrando la heredad. Sumpsum est a §. fin. institut. de heredum qualitate, & differentia, facit, quod not. gloss. in leg. 3. C. finium regundorum.

(3) Arrendandola. Ex cod. §. fin. sumpsum est, & ibi not. Bald.

(4) Desfrutandola. Adde L. si filius, ff. de tutel. & ibi Bart. & not. hoc, quod colligere fructus hereditatis inducit aditionem, quod limita, nisi possit capi alia conjectura, quod non animo aduendi forte fecisset, prout declarat Bart. in leg. gerit, colum. 6. versic. ad secundum, & col. 7. ibi fructus colligi fecit, & reponi, ff. de acquir. hered. & probatur in leg. 1. C. de repudian. hereditas. & tene menti istam leg. partitarum: nam Bart. dict. colum. 7. volebat, quod cum iste actus colligendi fructus poterat fieri licet utroque modo nomine l. suo, vel nomine alieno, quod staretur super hoc declarationi heredis: nam ista L. vult contrarium: imò quod cessante protestatione, de qua infra in istam leg. probaretur aditio, & ita etiam Joan. de Imol. tenet contra Bart. in dicto leg. gerit, colum. penult. per dict. leg. 1. C. de repudian. hered. oporteret ergo probari de protestatione, ut dixi, vel quod probetur, quod actus iste colligendi fructus, non fuit animo aduendi, ut expresse habetur in dicto leg. 1. & tradit Bartol. in dicto col. 6. versic. ad secundum & Bald. in dicto L. 1. quem vid.

(5) Semejanca destas. Ut si possideat tres hereditarias, ut in leg. gerit, ff. de acquir. hered. & in leg. eum, qui bonis, cod. tit. & not. Bald. in leg. 1. colum. 11. C. qui admittit. in secunda quest. Alexand. consil. 32. volum. 3. incipit vobis processu, & adverte, quod licet filius, accepta pecunia, faciat pacem cum occisoribus patris, non per hoc vi-

el que es establecido por heredero, mas en otro qualquier, que ouiesse derecho de heredar algund ome, que muriesse sin testamento. Pero si algund ome, que ouiesse derecho de heredar los bienes de otri, vñasse de la heredad, o de los bienes del muerto, non con entencion de ser heredero, mas mouiendose por piedad; (6) asi como en fazer guarefcer los seruos que fueron del testador, si fueren enfermos; o en darles a comer, o les dar otras cosas que les fueren menester; o en guardar la heredad, e los bienes della, porque se non perdiesen, nin se menoscabasen; por tal vño como

detur se immiscere, seu adire hereditatem paternam, neque propter illud, quod accepit, possit conueniri a credituribus patris, secundum Nicol. de Neapo. in leg. cum tuor. ff. de tutel. & ratio, distrahens. limita tamen, nisi statutum diceret, quod occisores debent habere pacem ab heredibus defuncti: quia tunc filius, accipiendo aliquid, videtur hereditatem adire, adde L. quasium, & ibi per Bart. ff. de sepulc. viola. quod faciens pacem, accepta pecunia de morte patris, seu agens actione injuriarum, pro injuria illata patri, non videtur adire, vid. etiam per Salicet. in leg. eum, qui, C. arbit. tutel. & ibi etiam per Bal. & alios: ubi est text. elegans, quod etiam si filius consequatur interesse a tutoribus suis, pro eo quod abstinerunt eum ab hereditate paternam locuplete, non tenetur creditoribus patris, & adde Bart. in leg. si filius, qui patri, in fin. ff. de vulgar. & pupillar. & vid. Joan. de Plate. in leg. fin. C. de primipil. lib. 12. adde Jaso. in leg. ea. §. cat. pen. colum. ff. de verbo. obliga. nota etiam, quod & legatarius ex facto, non videtur acceptare legatum, nisi sit factum tale, quod fieri non possit citra jus, & nomen legatarii, secundum Bartol. in lege verò procuratoris, §. si fil non verò, ff. de solutio. sed an pater, qui mortua uxore, retinuit diu penes se dotem paternam, videatur per hoc adire nomine filiorum, Bald. notabiliter dicit, quod non in leg. dot a patre profecta, C. solut. matri. contra 2 art. in leg. gerit, ff. de acquir. hered. colum. 8. versic. venio, ad quartum movetur, quia ista mens est in corde retenta, quæ non accommodatur actibus hominum, & quia aditio hereditatis requirit actum verbi, vel facti, in casu autem isto nihil simpliciter gestum est a patre, inducit etiam L. si prateritus, ff. de honor. poss. contra tabul. vide ibi per eum, & per eundem in leg. cum antiquioribus, colum. 1. C. de jur. delib. & in leg. si certis annis, ad fin. C. de pat. per Bart. in dicto leg. gerit, & ibi vid. distinctionem Joan. de Imol. colum. penult. & fin. dicit etiam, quod similis modus erit, si soluat creditoribus; nam ex hoc videtur adire, L. 2. C. de jur. delib. & vide quod notat Jaso. in leg. frater a fratre, colum. 17. ff. de condit. indeb. & idem, si soluat legata, vel solvere permittat: nam videtur adire, secundum Paulum de Castr. in leg. quod de bonis, §. 1. ff. ad leg. falcid. filius etiam recipiendo, quod patri erat debitum, licet naturaliter tantum videtur adire, ut vult Bart. & vide ibi per Jaso. colum. 17. in dicto leg. frater a fratre, ff. de condition. indeb. & ibi multum exaltat dicitur Bart. & nota bene, quod oportet, ut allegetur quod hæres fuit vilis adire, seu adivit: quia ita demum prædicta procederet, quod actibus, quæ fieri nequeunt, citra jus, & nomen heredis inducitur aditio, si hoc allegetur, ut tradit Alexand. consil. 94. volum. 2. colum. 2. versic. plus dico, incipit consilium in causa, & licet veniente coram arbitris, vide ibi per eum. Et quid si hæres det elemosinas pro anima defuncti, an ex hoc videatur adire? Vide per Bart. in dicto leg. gerit, colum. 7. versic. sed quero, & versic. quero, & per Bald. in leg. cum te, in 1. l. d. colum. fin. C. de donation. ante nup. quid autem de tutore gerente pro hered. Vid. Bal. in leg. potuit, C. de jur. delib.

(6) Por piedad. Concordat cum leg. pro hered. versic. caterum, & versic. seruis, ff. de acquir. hered.

L E Y XII.

Como el fijo se otorga por heredero del padre, por algunas cosas que haze; maguer non lo diga por palabra.

*vela diu
cent. 11. n.^o
ley 1. 38. pag.
tit. 8.
lib. 5.
Recop.
112.*

Si el fijo, de algund ome que fuesse finado, non quisiesse recibir (1) la heredad de su padre, entendiendo que era mucha cargada de debdas; e maliciosamente (2) comprasse los bienes (3) del padre, faziendo esta compra (4) fazer a otri para si; o si traspusiesse, o furtalisse (5) algunas cosas

fas

mo este, dezimos, que non se muestra que quiere ser heredero: pero, porque de tal vñanza, como sobredicha es, non nazca ende dubda, si la fizo con entencion de ser heredero, o non; este atal deue decir, (7) e afrontar manifestamente ante algunos omes, como lo haze por piedad, e non con voluntad de ser heredero.

(7) Deus decit. Sed an si non protestetur, presumatur aditio? Gloss. in hoc fuerunt contrariae, in dicto leg. pro hered. & quod Doctor. magis communiter tenent, est, quod hoc pendatur ex qualitate personarum, & casuum, super quo Bart. facit longum tractatum in dicto leg. gerit, ff. de acquir. hered. vide ibi per eum, & per Joann. de Imol. & hoc idem videtur velle ista L. cum dixit: porque de tal vñanza non nazca ende dubda: & sic inuit, quod ne veniat in dubium, an fecerit causa pietatis, vel animo aduendi, uile erit, quod protestetur.

L E X XII.

Si quis de descendentibus in potestate testatoris constitutus fraudulenter abstiens bona hereditaria per eum, aut alium subtrahit fecerit, videtur per hoc adire alia bona: sed si hæres fuit extraneus, ut fur de subtractione tenetur. Hoc dicit.

(1) Non quisere recibit. Videtur in istis verbis lex ista approbare intellectum gloss. & Dyn. in leg. 1. qui bonis, ff. de acquir. hered. ad illam leg. scilicet, quod illa L. loquatur, quando ante abstentionem filius mercatus est bona patris, quasi velit, quod secus esset, si post abstentionem, & merito, quia etiam si post abstentionem furto furcipiar res paternas, non videtur se immiscere hereditati, & abstentionem revocare, ut in leg. si seruum, §. fin. ff. de acquir. hered. a fortiori debet hoc procedere, si non furcipiar: sed emat post abstentionem, licet mala fide, & maliciosè emat; & cum dict. L. dicit se abstinent, dicebat Dynus, 1. abstinerere potuit. Sed Doctor. communiter in dicto leg. si is, qui bonis, & in leg. 2. C. de repudian. hered. tenent contrarium, & intelligunt dicto leg. si is qui, prout jacet, non violando litteram abstinent, & sic, quod dispositio illius leg. procedat etiam post abstentionem, quod etiam voluit gloss. 2. in dicto leg. 1. C. de repud. heredi. ex eo enim, quod filius, licet post abstentionem emit res hereditarias, presumatur, mala fide fecisse in damnum creditorum, & abstentionem precedentem non fuisse veram: sed fictam, & simulatam, & quod censetur revocata abstentione, & ad leg. si seruum, §. fin. respondet, quod ibi non constabat, quod mala fide abstinent, sicut constat in casu isto, ex quo insert Alexand. in dicto leg. 2. in fin. quod si in casu, dicto leg. si seruum, §. fin. hereditas, vel meliora bona hereditatis consistebant in illis rebus, quas filius furto subtraxit post abstentionem: presumetur similiter abstentionem fuisse factam mala fide, & quod intelligi debeat revocata, sicut in casu dicto L. si is qui, quod dicit esse notandum, & a Doctor. non ita tradit, voluntque Doctor. quod etiam ista mala fides in tribus casibus presumatur. Primus, quando post abstentionem reperitur omnia bona possidere, ut in dicto leg. si is qui, L. omnes, §. Lucius, ff. que in fraud. credit. Secundus, quando aliquid clam per interpositam personam mercatus est, dicto L. si is qui, Tertius, quando inuenitur incontinenti post abstentionem possidere: ita Cynus, & Albericus, post Jacob. de Aren. in dicto leg. 2. ubi etiam addit Angel. quartum casum, scilicet, etiam non omnia bona emisit: sed tantum meliora, vel pretiosiora: quia parratio furti est, per leg.

summa cum ratione, in principio, ff. de pecul. Alexand. ad hoc dicit melius facere notata per gloss. & Bart. in leg. nomen, §. 1. ff. de lega. 3. Alias etiam presumptiones malæ fidei, vide ibi per Bald. tu nota istam leg. partitar. quæ sumpta sunt a dicto leg. si is, qui bonis, & videtur certè approbare intellectum gloss. ibi, licet illa gloss. communiter a Doctor. reprobetur, bene tamen esse concedendum, quod si ex aliquibus conjecturis constaret de simulata abstentione, idem esset dicendum: cum ficta, & simulata abstentione perinde haberi debeat, ac si facta non esset, & ex quibus presumatur simulata, relinquendum esset arbitrio iudicis, ex conjecturis traditis per Doctor. ubi supra, & non quælibet earum sufficeret, prout etiam inferius dicam in ista leg.

(2) Maliciosamente. Secus ergo, si bona fide, ut in leg. 2. C. de repud. hered. & ista fraus presumatur, ut subijcit ex emptione bonorum per interpositam personam.

(3) Los bienes. Idem si meliores res, seu majorem partem bonorum, ut dixi in gloss. 1.

(4) Faziendo esta compra. Duo ergo requirit L. ista, ut ejus dispositio procedat, omnium bonorum emptio, & quod per interpositam personam fiat, & idem videtur per leg. si is, qui bonis, de qua sumpta est, Jacob. tamen de Aren. Cynus, Alberic. Bart. & communiter Doctor. in dicto leg. 2. C. de repud. hered. & in dicto leg. si is, qui, tenent quodlibet istorum sufficere. Primum de emptione omnium bonorum, per dicto leg. omnes, §. Lucius, ff. que in fraud. crediti. Secundum, per leg. pupillus, §. sed per interpositam, ff. de administ. tutor. & per dictam leg. si is, qui, L. tamen ista partitarum, imò & dicto L. si is, volunt contrarium: non obstat L. omnes, §. Lucius, neque L. 7. tit. fin. §. paritita: quia loquuntur in eo, qui jam erat obstrictus creditoribus: hic verò filius, nec dum erat eis obligatus: quia vel non adierat, ut in casu hujus leg. vel se abstinerat in casu dicto leg. si is, qui, secundum quod communiter Doctor. intelligunt, & sic non videtur trahenda dispositio, dicto §. Lucius, ad nostrum casum, præterea, quia dispositio dicto §. Lucius, procedit, quando omnia bona sunt empta valde minor pretio, quam valeant, ut dixi in dicto leg. 7. neque etiam text. in dicto §. sed est per interpositam, induci potest ad casum hujus leg. neque dicto L. si is, qui, quia ibi prohibetur erit rem pupilli tutorem clam emere, quod hic cessat, & licet filio nolenti, se immiscere, vel abstinenti, emere per te, vel per interpositam personam, aliquas res ex hereditate, & licet prohibuit reperiri emere omnia per interpositam personam, non reperitur ei prohibuit emere unam, vel aliquas particulares res per interpositam personam: unde non sine mysterio, dicto L. si is, qui, & hac lex duo ista copulative requirunt: aliqua tamen possunt concurrere cum quolibet istorum, quæ habent, seu arguerent fraudem, & tali casu hoc relinquere arbitrio iudicis: cum dolus ex perspicuis indicibus provetur, L. dolum, C. de dol. & L. ista ad arguendam fraudem gratia exempli ponat ista duo.

(5) Traspusiesse, e furtalisse. Concordat cum leg. si seruum, §. fin. ff. de acquir. hered. & in hoc etiam clare patet, quod L. ista in casu precedente loquitur, quando filius non se abstinerat.

fas de la heredad, o de los bienes della; dezimos, que por razon de aquello que encubrio, o furto, se entendio que rescibio la heredad de su padre, e que es obligado por ella; de manera, que non la puede despues desfechar, (6) si alguna destas le fuere provada. E esto ha logar en el hijo, (7) o en los otros herederos que descendiesen por linea derecha del finado, e que eran en su poder (8) a la fazon que fino; mas en los otros herederos, que son dichos estranos, (9) que non descendien por la linea derecha, non seria assi. Ca, maguer alguno esto fiziesse, non seria obligado por ende, a rescibir la heredad; como quier que les seria demandado, que tornen a la herencia lo que tomaron della, assi como en manera de furto.

L E Y XIII.

Quales omes, que son establecidos por herederos, pueden tomar, e ganar la herencia por si; e quales, por otorgamiento de otri.

Puede ganar, (1) e entrar la herencia, que pertenece por testamento, o de otra manera derecha, todo ome que non es fieruo, e que non es en poder de padre, e que non es desmemoriado, e que es mayor de veinte, y cinco años, (2) e que sabe que aquel cuya heredad quiere entrar, que es muerto. Ca, maguer el fieruo puede ser establecido por heredero, non puede el (3) para si ganar, nin aver la heredad, mas para su señor, e con otorgamiento (4) del. E esto mismo, dezimos, del hijo que es en poder de su padre: ca, si aquel que lo establece por su heredero, lo haze con intencion que gane la heredad para su padre, (5) entonces non puede el hijo (6) ganar la heredad para si, mas para el padre, e con su otorgamiento, (7) E tal heredad como esta

(6) Desfechar. Nota hoc ad limitationem, L. fin. infra eod. & L. fin. C. de repud. hered. ut dispositio illius L. non procedat, e contra, si filius velit revocare immixtionem, & adde L. fons heres, & ibi Jaso. colum. 1. C. de repud. heredit. imò & plus probatur hic, quia etiam si talis immixtio sit involuntaria, vel quæ a lege potius inducitur, non possit a filio revocari.

(7) En el hijo. Cum enim filio in potestate beneficium abstinendi, fuit indultum ex beneficio speciali, contra rigorem juris civilis, ut in §. sed his permittit prætor. insti. de hered. qual. & differen. facilius amittit filius jus abstinendi, quam extraneus jus repudiandi, cum facilius perdat beneficium ex jure speciali, quam concessu ex jure communi, L. ejus militis, §. militis missus, ff. de testamen. milit. istam rationem ponit gloss. in leg. si quis extraneus, in princ. ff. de acquir. hered.

(8) En su poder. Vide, que dixi in leg. 22. titul. 3. supra ead. partit. de aliquibus effectibus fuitatis, qui etiam adhuc hodie durant.

(9) Estranos. Concordat cum leg. si quis extraneus, in princ. ff. de acquir. hered.

L E X XIII.

Paterfamilias compos suæ mentis major vigintiquinque annis, qui scit cum, cujus fuit hereditatis jam defunctum, & sibi delatam hereditatem potest adire, filius tamen familias, vel servus justu patris, vel domini precedente, adire debet hereditatem: adventitiam tamen hereditatem bene potest filius familias adire sine justu patris, & filio absente, pater potest adire: furiosus vero, vel demens, hereditatem non adit, nec infans, sed pater nomine infantis, vel curator nomine furiosi, & mortuo infante, adire potest pater, & acquirere sibi; minor autem quatuordecim annorum major infante, adire debet cum auctoritate patris, vel curatoris, vel judicis, si patrem, vel curatorem, habeat. Si vero sit major quatuordecim annorum, sed minor 25. & careat curatore, adire potest salvo sibi restitutionis beneficio. Hoc dicitur.

(1) Puede ganar. Prosequitur L. ista dict. Azo. C. de jur. deliber. ff. de acquir. hered. in summa, col. 4. versic. potest hereditatem adire.

(2) Mayor de veinte, y cinco años. Hoc dicitur: quia minores non possunt hereditatem adire: nisi ut infra ista L. sequitur.

(3) Non puede el. Concordat cum §. item vobis, versicul. sed si servus, insti. per quas pers. nob. acquir. & cum leg. si quis mihi bona, in princ. ff. de acquir. hered. & L. placet, ff. eod.

(4) Otorgamiento. Otorgamiento, in vulgari nostro idem est, quod licentia L. 31. tit. 4. 1. part. & licentia idem videtur, quod jussum, vel perceptorum, ut declarat Bart. in leg. si

quis mihi bona, §. jussum, ff. de acquir. hered. ubi Bart. voluit, quod si licentia debet in aliquo actu intervenire, requiritur, quod præcedat, sicut etiam in iusto, bene facti text. in cap. licet de regu. & adde Joan. Add. in cap. cum in veteri, de elect. ubi dicit, quod ubi requiritur licentia, satis est, quod interveniat ante, etiam ex intervallo ab ipso actu. Habes ergo hic, & in dict. §. jussum, quod non potest servus hereditatem adire, nisi præcedat licentia, seu jus Domini, & idem dicit in repudiatione hereditatis, secundum Bart. in leg. qui in aliena, in princ. & in leg. si quis heres, §. fin. ff. de acquir. hered. & est communis conclusio, secundum Alexan. in dict. §. jussum, quamvis Salicet. tenuerit contrarium, in leg. fin. in princ. C. de bon. que libe. facit bene text. in leg. servus dotalis, ff. solut. matrimo. Satis autem dicitur præcedere, si dominus, & servus simul agnoscant, vel repudient hereditatem, L. is, qui heres, §. fina. ff. de acquir. hered. & tenet Angel. in dict. §. jussum, & latis probatur hic, & quæ sit ratio, quod ille justus, seu licentia debet præcedere, neque sufficiat ratihabitio sequens, vide per Bart. & Alexand. in leg. qui in alien. in princ. ff. de acquir. hered.

(5) Para su padre. Adde L. aditio. ff. de acquir. hered. & L. sed si plures, §. in arrogato. ff. de vulgar. & pupilar. & gloss. in leg. cum oportet in primo. super verbo, ex ejus substantia, C. de bon. que liber. & ibi vide per Bald. colum. 2. versic. quero, quando dicatur relinqui filio contemplatione patris, & vide L. filio, ff. de condit. & demonstrat.

(6) Non puede el hijo. Approbatum, ut hic vides communis opinio gloss. & Doct. quod in profectitia hereditate jura antiqua remanent incorrecta, gloss. in leg. 1. C. qui admittit in leg. fin. ff. qui ordi. in bono. poff. serv. Bar. & communiter Docto. in leg. is, qui heres, §. fin. ff. de acquir. heredit. & Joann. de Imol. & Paul. de Castre. in dict. §. jussum, licet contrarium voluit Bart. in leg. fin. §. simili que modo, C. de bon. que liber. quem ibi sequitur Paul. de Castre. in princ. illius leg. colum. 1. idem tamen Paul. in dict. leg. is, qui heres, §. final. & in dict. §. jussum, sequutus est communem opinionem, & hinc dicebat Bald. in dict. leg. cum non solum, in princ. colum. 3. versic. quero filius meus, quod quando filius meus est institutus mea contemplatione, si filius non vult adire, pater non habet beneficium illius leg. ut recusante filio, pater possit adire. Subdit tamen ibi Bald. unum verbum satis notabile, quod si filius esset absens, vel pater de facto non possuit cum compellere, vel si filius esset furiosus, succurrendum esse patri de equitate illius L. allegat. in argument. L. neque infantes, §. fin. ff. fidei commiss. liberta.

(7) Con su otorgamiento. Adde dict. §. jussum, & L. qui in aliena. in princ. ff. de acquir. hered.

ta es llamada en latin, profectitia. Pero si tal hijo como este sobredicho toviesse herencia de parte de su madre (8) o de otro alguno, que le estableciesse por su heredero, con intencion (9) quel hijo aya la heredad, e non el padre; e tenceion bien puede el hijo (10) ganar la heredad, e averla, sin otorgamiento de su padre: e aun si el hijo non fuesse en el logar, (11) puede el padre entrar la heredad en nome de su hijo: e tal heredad como esta dicen en latin, adventitia; de la qual es el señorío, del hijo, e el usufruto, del padre mientras viviere, por razon del poderio que ha sobre el. E tal heredad como esta non puede el padre (12) fazer, que la non aya el hijo; e otrofi el hijo non

puede contrastar al padre, (14) que non aya el usufruto della. Mas si el heredero fuesse desmemoriado, o loco, o menor de siete años, (15) non podria ganar por si mismo la heredad quel perteneciesse, nin averla; pero aquellos que le oniesen en guarda, (16) la pueden entrar en nome del, si entendieren que le es prouechosa. E si el menor de siete años, que es establecido por heredero de otri, fuesse en poder de su padre, (17) bien puede el padre (18) entrar la heredad en nome del hijo. E si por aventura, muriesse el moço ante que fuesse de edad de siete años, ante quel padre la entrasse; entonces puede aun el padre, entrar, e tomar la heredad que era dexada al hijo, (19) e averla

(8) De su madre. Vel ab avo, vel avia, ex linea materna, seu pro avo, vel pro avia LL. 1. & 2. C. de bon. mater. L. 1. C. de bon. que libe. & idem videtur si ab avunculo, vel alio cognato ex parte matris, L. sed si plures, §. in arrogato. & ibi Barr. & Doct. ff. de vulgar. & pupilar. & adde athen. item hereditas, C. de bon. que libe.

(9) Con intencion. Quia non fuit contemplatione patris, ut supra dixit in profectitia, sed contemplatione ipsius filii, vel matris filii.

(10) Puede el hijo. Concordat cum leg. fin. C. de bon. que libe. & sic est correcta hodie, L. qui in aliena, in princ. ff. de acquir. hered. quatenus loquitur in hereditate filii sibi delata per Orficiatum, & ita post Dyn. ibi tenet Paul. de Castre. & adde gl. in dict. leg. fin. super verbo recusante, in princ. & distinguit in hoc circa ætatem filii, ut habetur in dict. leg. fin.

(11) En el logar. De longa absentia intellige, ut in leg. fin. §. ubi autem voluntas, C. de bon. que liber. absens enim, & infans æquiparatur: unde sicut addit pater filio constituto in infantili ætate, ut in dict. leg. fin. §. ubi autem puerilis ætas, & L. fin. infanti, C. de jur. delib. sic etiam si longò sit absens.

(12) Non puede el padre. Quid in alia hereditate, in qua esset institutus pater, an possit pater excludere ab ea filium repudiando, vel nolendo eam adire, vel an tali casu filius possit eam adire, sicut pater potest recusante filio in casu hujus leg. dict. L. fin.? Vide per Jason. in leg. cum proponas, col. 8. C. de hered. insti.

(13) Non puede contrastar al padre. Vide in dict. leg. cum non solum, in princ. & in §. fin. autem, C. de bon. que liber. & L. qui heres, §. fin. ff. de acquir. hered. & quod hic dicit, que non aya el usufruto. Adde, quod imò recusante filio, adire hereditatem adventitiam sibi delatam, pater poterit eam adire, & pleno jure sibi quaerere, ut in dict. leg. fin. in princ. & §. fin. autem in secunda, quid autem in querela inofficiosi testamenti delata filio, an pater, recusante filio, possit illam intentare? Paul. de Castre. in leg. Papinianus, in princ. ff. de inofficio. testamen. relinquit super hoc cogitandum, eo quod querela sit odiosa: videtur, quod hanc quaestionem deciderat textus ille, ut inuito filio, pater non possit movere querelam inofficiosi, cui legi videtur standum etiam in hereditate adventitia. Cum quoad querelam non reperitur correctæ, unde per illam leg. dicebat Angel. ibi quod inuito Monacho exheredato a patre, Monasterium non intentat querelam, & ibi etiam in alta quaestione, dicit Angel. quod dict. L. fin. corrigens jura antiqua, non est extendenda etiam ad casum similem, limitat etiam Bald. in leg. 2. C. ad Orficia. dict. leg. final. volentem patrem posside adire hereditatem adventitiam delatam filio, recusante filio: ut procedat, quando filius fuit institutus in totum: secus si pro parte, tunc enim cum vocetur coheres per jus accrescendi, ipse præferretur patri venienti ex privilegio dict. leg. fin. cum potentius sit jus commune, quam privilegium: hoc tamen dictum impugnat Joann. de Imol. in leg. si paterfamilias Titium, col.

7. ff. de hered. instituend. & inducit dict. gloss. in verbo, recusante, in dict. leg. fin. in princ. quæ vult patrem præferri substituto, vide ibi Imol. qui etiam respondit ad dict. leg. 2. §. si quis ex liberis, ff. ad Tert. in qua Bald. se fundat, vide ibi per cum.

(14) Mas si el heredero fuesse desmemoriado, o loco. Adde L. qui servum, & gloss. in leg. in potest ff. de acquir. heredit. & gloss. in leg. mutum, primo responso, ff. eod. adicit tamen hereditatem ejus curator, ut in leg. fin. §. tali itaque & ibi gloss. de curato. furio. & vide ibi in §. fin. autem, ubi pater, quod hoc debet intelligi, agnoscendo bonorum possessionem; & sic improprie gloss. ibi, & in leg. pupillus, ff. de acquir. heredit. dixit adit, ut declarant Angel. Imol. & Alexand. in dict. leg. pupillus, ubi Alex. quod isto casu hodie erit necessaria bonorum possessio, & si furiosus in furore decedat, habetur pro non agnita, vide in dict. §. tali, qui est valde notabilis, si tamen furiosus esset sub potestate patris cum sit pater ejus legitimus administrator, poterit adire hereditatem pro furioso, quantum ad quaerendum hereditatem perfectæ ipsi furioso, sicut tutor infanti secundum Bartolum, quem sequuntur ibi Angel. Alexand. & alii, in leg. si infanti, C. de jure deliberandi, super gloss. in verbo, que fin. vide ibi per Alexan. & adde Bart. in leg. si infanti, in fin. C. qui admittit ad bonorum possessionem poss. & nota bene ad limitationem eorum, quæ habentur in dict. §. tali.

(15) O menor de sete años. Adde L. pupillus, si fari potest, ff. de acquir. hereditas, & L. infanti, C. de jur. de liberandi.

(16) Pero aquellos que lo oniesen en guarda. Adde dict. leg. si infanti, C. de jure deliberandi. sed an ipse infans tutore actore, possit adire? Communiter concluditur, quod sic: si pupillus fari possit, gloss. Bart. & Alexand. in dict. leg. pupillus, ff. de acquir. heredit. & non repugnat L. ista partitarum: cum dicit, no potria ganar por si mismo: nam intelligi debet, quando ipse solus sine tutore, non quando tutore auctore. Si vero infans, neque tutorem, neque patrem habuit: & in infantili ætate decessit, vide, quæ habentur in dict. leg. si infanti, C. de jure deliberandi, ubi vide per Bald. in 4. colum. an transmittit per existentiam fuitatis, vel per beneficium restitutionis, vide per cum, ubi supra, colum. 5. & in leg. unica, §. in novissimo, C. de caducis tollendis, & an transmittit, per leg. unicam, C. de bis, que ante apertas tabullas, vide ibi per Bart. notabiliter.

(17) Fuesse en poder de su padre. Idem dicit, si infans esset emancipatus, ut in leg. si infanti, versic. ea vero, C. de jur. deliber.

(18) Bien puede el padre. Adde, dict. L. si infanti, C. de jur. deliber. & idem dicit in avo, vel alio ascendente per lineam patris. Ut ibi habetur.

(19) La heredad que era dexada al hijo. Videtur velle ista L. quod pater debeat adire hereditatem delatam filio infanti, non aditam, vivente filio: dicit tamen, quod factis erit, quod pater debeat hereditatem infantis abique eo, quod aliter debeat hereditatem, quæ delata erat in-

la para si. E esto es por razon del fijo, que la auia ya como ganada. E otrosi dezimos, que ningund mogo que fuere menor de catorze años, que esto uieffice en poder, o en guarda de otro, non puede ganar, nin tomar la herencia, en que le estableciessen por heredero, amenos de otorgamiento de su padre, (20) o de aquel que lo ouieffe en guarda. (21) E si por ventura non esto uieffice en poder de ninguno, non la puede otrosi ganar sin otorgamiento del Juez del lugar. (22) E si el que fuieffe establecido es menor de veynete, e cinco años, e mayor de catorze años, e non esta en guarda, nin en poder de otro; estonce bien puede por si (23) entrar la heredad, e auerla: mas si por auentura, despues que la ouieffe entrada, entendiessse que non era su pro de la tener; bien se puede arrepentia, e desampararla. E esto puede fazer por derecho de restitucion, (24) porque non era de edad cumplida de veynete, e cinco años, quando la rescibio.

fanti, que numquam fuit adita, ut intelligunt Angel. & Paul. de Castr. & Alexand. in dist. leg. si infanti, ubi Alexand. in 4. nota. Si vero neque hereditatem infantis, pater adire, non transmitteret hereditatem sic delatam, si moretur pater post annum datum ad deliberandum, ut vult Bald. in leg. cum antiquioribus, colum. 3. versic. 7. quaritur, C. de jur. delib.

(20) De otorgamiento de su padre. Concordat cum leg. fin. si in autem in secunda etate. C. de bon. qua lib. in §. ubi autem voluntas, & L. i. qui, §. fin. ff. de acquir. heredit.

(21) En guarda. De tutore dicit, adde L. pupillus, ff. de acquir. heredit. & L. potuit, C. de jur. delib.

(22) Sin otorgamiento del juez del lugar. Concordat cum leg. bonorum, C. qui admittit, & L. si infanti, in fin. C. de jur. deliber. & approbatur hic opinio illa, quod etiam quoad additionem hereditatis auctoritas iudicis supplet defectum tutoris, que fuit opinio Azo. C. de jur. deliber. in summa, colum. ped. licet non allegat. LL. prædidas, tenet etiam Bart. in leg. si curatorem, C. de jur. deliber. gloss. in §. neque instit. de autorib. tuto. Alexand. in dist. leg. bonorum, licet contrarium tenuit Paul. de Castr. ibi & Angel. in leg. fin. C. unde legati, & in leg. restituta, §. fin. ff. ad Trebellian. & nota, quod si pater recuset adire hereditatem adventitiam delatam filiofamilias pupillo, tunc ipse pupillus, etiam sine tutore, neque auctoritate iudicis; poterit adire, ut est text. in leg. fin. §. in autem in secunda, C. de bon. que libe. & tenet Alexand. in dist. leg. bonorum, in prima limitatione & est communis opinio, secundum Decium ibi, licet Jason. contradicat.

(23) Por si. Adde L. impuberibus, & L. ei, qui se, & L. necessarius, ff. de acquir. hereditat. & L. puberem, C. de jur. delib.

(24) De restitucion. Adde dic. L. necessariis, ff. de acquir. heredit. & L. i. C. si minor se ab heredita. abfi. & an detur istud beneficium restitutionis minori, & si non probet hereditatem esse damnosam? Istam questionem tractat Joan. Andr. in addit. Specul. titul. de restit. in integ. §. quis autem, in princ. in 2. addit. super parte minore, & ibi refert opiniones contrarias, dicit enim, quod Guillelm. in dist. leg. i. C. si minor se ab heredita. abfi. tenet minorem, qui adivit, restitui etiam si de bonis suis nihil diminuat, Allegat, L. si hereditatem, ff. manda. & L. qui poterat, ff. ad Trebellian. & quod dicit, quod aliqui contra, sed male. Refert etiam, quod Cynus post Jacob. de Are. tenet contrarium: & ibi refert eorum motiva, & tandem dubius videtur residere Joan. Andr. neutram sententiam firmans, licet respondeat aliquibus motivis Cyni. & Jaco. de Aren.

L E Y XIV.

Como deve ser cierto el heredero, de la muerte de aquel quel establecio, ante que entre la herencia; otrosi, si es atal ome que gela podria dexar.

Cierto deve ser, el que es establecido por heredero, o ha derecho de heredar los bienes de otro por parentesco, de la muerte (1) de aquel a quien quiere heredar, Ca, de mientras que dudbare (2), si es viuo, o muerto, non puede entrar, nin ganar la heredad del; nin la puede renunciar, maguer quiera. E otrosi, el que fuieffe establecido por heredero fo alguna condicion, non puede entrar la heredad, nin desampararla, (3) fasta que la condicion sea cumplida. (4) E aun dezimos, que todo ome que estableciessen por heredero, deve ser cierto de la persona de aquel que lo establece, si es ome que pueda fazer testamento, o non. (5) Ca, si tal ome fuere, a quien defendan las leyes del-

Ley 14. tit. 4. lib. 5. Recop.

primam opinionem tenuit Bald. post Jacob. Bratica in dist. leg. i. & etiam Salicet. in authentica, si omnes, eod. titul. qui pro hac opinione allegat text. in leg. deficiente, ff. de auctoritat. tutor. Joan de Imol. veto in dist. leg. necessariis, tenet secundum opinionem Cyni. & Jacob. de Aren. & vult, quod non sufficiat minori probare, quod sunt creditores in hereditate, quia non sequitur, sunt creditores, ergo, ego sum læsus, quia potest esse, quod hæreditas sit locuples: subdit tamen Imol. quod si minor probasset aliquos creditores esse in hereditate, quorum creditum ascendit usque ad mille, & in hereditate non dicit esse ultra centum, quod obinebit, & volens dicere, contrarium probet, allegat. text. cum gloss. in leg. cum de leg. falcidia, ff. de probatio. & in ista sententia Imolæ residere videtur Alexand. in dist. leg. necessariis per text. ibi, dicens istam opinionem esse veritorem ista leg. partitarum satis facit pro prima opinione ibi, cum dicit, mas si despues que la ouieffe entrada entendiesse, que non era su pro de la tener, &c. & sic innuit in hoc stari arbitrio petentis restitutionem, an hereditas sit damosa, vel non.

L E X XIII.

Dubitans testatorem mortuum esse: vel an potuit condere testamentum: non potest adire ejus hereditatem: idem si est institutus sub conditione ea pendente, non potest etiam interim repudiare hereditatem: sed si de sua conditione dubitet hæres, an sit sui juris, vel non, potest adire. Hoc dicit.

(1) De la muerte. Concordat cum leg. qui hereditatem, & L. neminem, & C. hæres institutus cum leg. sequenti, ff. de acquir. heredit. & not. quod neque executoribus testamenti currit tempus, nisi ex quo sunt certi de morte testatoris, vide Bald. in capit. 1. §. 1. colum. fin. quo tempore miles & dicitur hæres esse de hoc certum, si de hoc sit communis opinio, ut in leg. cum quidam, §. quod dicitur, ff. de acquir. hereditat. & tenet Alexand. post Roma. in dist. leg. qui hereditatem.

(2) Que durare. Adde L. i. qui, §. si quis dubitet, ff. de acquir. heredit. juri ergo, quod quis dubitat sibi competere non potest renuciari, secundum Alberic. ibi.

(3) Desampararla. Limita, nisi repudiet coram iudice, veluti ad instantiam creditorum, L. in plurimum, ff. de acquir. heredit.

(4) La condicion sea cumplida. Conordat cum leg. i. qui hæres, i. responso, ff. de acquir. heredit.

(5) Que pueda fazer testamento. Adde L. hæres institutus, versic. quod si de conditione testatoris, ff. de acquir. heredit.

deste libro, que non pueda fazer testamento, non puede el heredero entrar la herencia de tal ome. E como quier que la entre, non gana derecho ninguno en ella. Mas si el heredero dudasse de la condicion de si mismo; (6) si por si, segund derecho, podria ganar la heredad, o non; tal dudba non le empegare. E esto seria, como si dudasse, si era salido de poder de su padre, o non; o si era viuo, o forro. Ca, maguer dudasse en alguna de estas cosas, o en otra semejante dellas, non se le embarga por ende, que non pueda entrar, e ganar la heredad; pues que cierto es, que el testamento vale, e que lo fizo aquel que avia poder de lo fazer.

L E Y XV.

Como el heredero deve rescibir la herencia llanamente, sin condicion, e por si mismo, e non por otra persona.

SEyendo algun ome establecido por heredero en parte cierta, maguer el non sepa quanta es, bien puede entrar la herencia; (1) solamente, que la entre con condicion (2) de la auer, quanta quier que sea. E esto deve fazer puramente, sin ninguna condicion: (3) ca si condicion alguna y Partida VI.

(6) De si mismo. Adde L. sed & si de sua, ff. de acquir. heredit. & eod. tit. L. i. qui putat, §. fin. & L. qui se pupillum.

L E X XV.

Non valet aditio sub conditione facta, nec potest fieri per procuratorem, nisi sit Rex, vel communis hæres instituta: sed aditione facta, potest possessio bonorum per procuratorem recipi. Hoc dicit.

(1) Puede entrar la herencia. Concordat cum leg. si quis extraneus, §. sciendum, & L. ex senisse, ff. de acquir. heredit. & ibi gloss.

(2) Con condicion. Id est, eo proposito, vide L. qui iure: ff. de milita. test. & gloss. in dist. §. sciendum, & in dist. leg. ex senisse, quæ communiter approbatur. Quid tamen si de tali proposito non constaret? Dic, quod in dubio, si sibi utile erat, habere etiam aliam partem præsumendum est, quod illam volerit: secus si esset damnosum illam habere, ubi autem non apparet de utilitate, vel damno præsumitur, quod si adivit minorem, vellet adire majorem, ut in dist. leg. ex senisse, voluit gloss. secus è contra, secundum Bart. & Joan. de Imol. in dist. leg. ex senisse, licet Bald. ibi isto ultimo casu voluit contrarium, eo quod in majori parte inest minor, & procedit dispositio hujus leg. sine dubitate de quota, sive erret: nan quando adiens talis erat propositi, ut hic dicitur, error nihil nocet, ut tenuit gloss. & Docto. communiter in §. sciendum, & tale propositum, seu voluntas ex eo ostenditur, si is, qui fecit aditionem, dixerit, quod eum facit omni via, jure, modo, & forma, quibus melius potuisset, ut tradit Decius, consil. 14. & pro tenui facultate mea diligenter consideratis, & ibi allegat ad hoc quoddam consilium Ancharr. Vide ibi per eum.

(3) Sin ninguna condicion. Nam actus legitimi non recipiunt conditionem, neque dicit, L. actus, ff. de regul. jur. & cap. actus, eod. tit. lib. 6.

(4) Que me puedo aprovechar. Sumptum est à leg. cum, qui, §. fin. ff. de acquir. heredit. & procurator constitutus adendum sub tali conditione, non acquirit, etiam si simpliciter ipse curator adeat secundum Bald. in rubrica, C. qui admittit ad fin. 4. eadem, & ibi aditio, possit tamen constitui sub ista conditione ad petendum bonorum possessionem, secundum Bald. ibi, & Joan. de Imol. in leg. Paulus, ff. de acquir. heredit.

puiesse, como si dixesse: Quiero entrar la herencia de fulano, que me establecio por heredero, so tal condicion, que si yo fallare que es atal que me puedo aprovechar (4) della, fere heredito; o si dixesse: So heredero della, fasta tal tiempo; (5) o otra condicion qualquier, que el pusiesse, semejante destas, quando la entrasse, non valdria, nin ganaria por ende la heredad. Otrosi dezimos, que el heredero non puede ganar la herencia por Procurador, (6) fueras ende, si fuesse Rey, (7) o Concejo; (8) ante ha menester, que el por si mismo venga dezir, e otorgar, si la quisiere recibir, o non. Mas despues que ouiere el otorgado que quiere ser heredero, bien podria entrar, e tomar la possession della (9) por Personero.

L E Y XVI.

Como, quando algund ome muere sin testamento, e dexa su muger que es preñada, non deuen los parientes del finado tomar la herencia, fasta que sean ciertos, si es asi, o non.

In testamento (1) muriendo algund ome, dexando su muger preñada, o caydando que lo era

Ley 16. tit. 4. lib. 5. Recop.

(5) Fasta tal tiempo. Vitiatur enim hereditatis additio, quæ sit usque ad talem diem, vel tempus, dist. regula, actus, ff. de regul. jur.

(6) Por procurador. Concordat cum leg. Paulus, aliàs incipit per procuratorem, ff. de acquir. heredit. & intellige, siue sit generalis, siue specialis.

(7) Rey. Adde L. i. §. fin. §. de officio. procura. casa.

(8) Concejo. Nota bene, quia non memini ita vidisse expressum in iure communi: bene tamen facit, quod notant Bart. & Angel. in dist. leg. per procuratorem, quod ubi aliqua opera requiritur in additione, ut est quando Monachus vult adire hereditatem, quod non potest nisi præcedat jus abbatum, vel pupillus, qui non potest, nisi cum tutore auctore, vel filiis, qui non potest sine iussa paterno, possit tunc constitui procurator, & idem dicit Bald. in muliere, quæ non potest adire sine consensu conjugatorum, in leg. i. in 30. oppo. C. qui admittit ubi etiam idem dicit in Ecclesia: cum enim non possimus aliquid facere sine ministerio, & adminiculo alieno, licitum est constituitur procuratorem, bene tamen esset concedendum, quod civitas, vel collegium possit per contrahere, & sic etiam adire hereditatem absque eo, quod ad id constituat Syndicum, ut not. Paul. de Castr. post Bart. in leg. i. §. fuit questum, ff. ad Trebell.

(9) La possession della. Idem si constitueretur procurator ad agnoscendam, & petendam bonorum possessionem, quæ juris est, L. 3. §. adquirere, ff. de bonorum possess. & per gloss. & Doct. in dist. leg. per procuratorem.

L E X XVI.

Si dubitatur, an uxor instetati remansit prægnans, vel non, aullus potest ingredi hereditatis bona, & si peperit filium, ille erit hæres: aliàs proximator. Hoc dicit. Hæbit ortum à leg. cum quidam, §. quod dicitur, cum sequent. ff. de acquir. heredit.

(1) Sin testamento. Idem dicit, si cum testamento, si posthumus fuit præteritus, vel exheredatus, cuius exhereditatio pro præteritione habetur: cum posthumus non possit committere causam ingratitude. L. si quis in suo, §. legis, C. de inofficio. testam. L. non putavit, §. non quævis, ff. de bonor. possess. contra tabul. gloss. in leg. si posthumus, ff. de libe. & posthum. in gloss. i. Cum enim posthumus si naceretur, rumperet testamentum, ut in leg. 20. titul. pro-

era; (2) dezimos, que nin hermano, nin otro pariente del muerto, non deve entrar (3) la heredad del finado; ante deve esperar, fasta que la muger encaesca. (4) E effonçe, si el fijo, o la fija nasciere biuo, (5) el aura la heredad, e los bienes del padre. Pero si fopiere cierto, (6) que la muger non finca preñada, effonçe puede el mas propinco pariente entrar la heredad del muerto, como heredero del; parandose a pagar las deudas, e fazer las otras cosas, que era tenudo de dar, e de pagar el señor, cuyos fueron los bienes. E esto deve fazer con otorgamiento (7) del Juez del logar.

LEY XVII.

Que guarda deven poner los parientes del finado, quando su muger dice que es preñada del.

Mugeres y ha algunas, que despues que sus maridos son muertos, dicen que son preñadas dellas: e porque en los grandes heredamientos que fincan despues de muerte de los omes ricos, podría acaescer, que se trabajarian las mugeres de fazer engaño en los partos, mostrando hijos agenos, diziendo que eran suyos; porende mostraron los Sabios antiguos manera cierta, por que se puedan los omes guardar desto. E dixerón, que quando la muger dixesse que fincava preñada de su marido, que lo deve fazer saber (1) a los parientes mas propinquos (2) del; diziendoles, de como era preñada de su marido. E esto deve fazer dos vezes en cada mes, desde el tiempo que su marido fuessse muerto, fasta que ellos embien catar, si es preñada, o non. E si por

proximo supra ead. parit. cum ibi allegat. ita, & antequam nascatur, impedit institutum adire, ut in leg. cum quidam, §. quod dicitur, ff. de acquir. hered. si verò posthumus fuisset cum alio institutus: tunc adire possit institutus, si esset alter filius pro dimidia, vel quarta; secundum quod gloss. & Joan. de Imol. & Paul. de Castr. declarant in di. §. quod dicitur, si esset extraneus pro quinta parte, secundum leges Regni, nam reliqua bona sunt legitima filiorum.

(2) O cuidando que lo era. Item si sciret esse prægnantem: nam in hoc non est vis, ut in di. §. quod dicitur, sed hoc posuit ista L. gratia exempli innuens, idem non restatur pater: quia sciebat, vel credebatur uxorem prægnantem.

(3) Non deve entrar. Ut in di. §. quod dicitur.

(4) Encaesca. Vulgare antiquum Hispanorum, i. pariat.

(5) Nasciere biuo. Hodie per L. Tauri requiritur, quòd etiam sit baptizatus, & vivat per 24. horas, & quòd tali tempore nascatur, quòd sit possibile cum vivere naturaliter, ut in leg. 13. in ordin. Taur. per quam leg. fuerunt sublata multa dubia, quæ erant de jure communi, & propter istam leg. partiarum, & L. 3. tit. 6. libr. 3. for. LL.

(6) Sopiere cierto. Quia mulier dicebat se non prægnantem: & ita etiam attestant obstetrices, vide in di. §. quod dicitur, vel erat de hoc communis opinio, vide ibi per Paul. de Castr.

(7) Con otorgamiento del juez del logar. Istud non habetur in di. §. quod dicitur, neque Doctòr. quos ego viderim, id tangunt: idem tene mentem istam leg. quæ hoc addit, forè ne ex additione huius consanguinei, & occupatione bonorum, oriri possit discordia. Cum forè uxor, quæ à defuncto reputata fuit prægnans, esset in possessione bonorum, unde oportunum fuit, ut iudici constaret:

aventura los parientes dubbaren en esto, deuen embiar cinco buenas mugeres, que sean libres, que le caten el vientre, de manera que non la tangan contra su voluntad; (3) e de si, puedan embiar quien la guarde, si quisieren. E la guarda desta muger deve de ser desta guisa. Ca el Juez de aquel logar, do esto acaecié, si los parientes del muerto lo demandaren, deve catar casa de alguna buena dueña, e honesta, en que more esta muger, fasta que para. E ella, morando en casa desta buena dueña, quando amare que deve parir, deuelo fazer saber a los parientes del finado, treynta dias ante que encaezca; porque ellos embien otra vez algunas buenas mugeres, e honestas, que le caten el vientre. E en aquella casa do ouiere a parir, non deve auer mas de vna entrada; e si mas tuuiere, deuenlas cerrar: e a la puerta de aquella casa, do esta la muger que dizen que es preñada, pueden poner los parientes del finado tres omes, e tres mugeres libres, e ayan ellos dos compañeros, e ellas dos compañeras, que la guarden. E cada que ouiere esta muger a salir de aquella casa, a otra que sea dentro en aquella morada, para entrar en baño, o por otra cosa qualquier, que sea menester; deuen catar aquellas que la guardan, toda la casa, do quier que entrare, o el logar do se quisiere banar, de guisa, que no sea dentro otra muger que fuere preñada, o algund niño acondido, o otra cosa alguna, en que pudiesen recebir engaño. E quando algund ome, o muger, quisiere entrar a ella, deuenla escodriñar; (4) de manera que en su entra-

an uxor prægnans esset, vel ne: ut sic ejus auctoritate hæres institutus ingrederetur hæreditatem.

L E X XVII.

Hæc L. latè posite formam, quæ debet seruari, quando mulier post mortem viri dicit se prægnantem: ut evitetur dolus, & fraus, ne alienus partus supponatur. Hoc dicit. Habetur ortum à leg. 1. ff. de ventre inspici. §. de inspiciendo.

(1) Lo deve fazer saber. Si non malicia: sed imperitia mulieris hoc factum non esset, remittendum esset, ut in L. editum, ff. de vent. inspici. cum videamus istud non esse in usu, nisi quando peteretur à propinquis defuncti, & mos regionis inspiciendus est, & secundum eum, observari ventrem, & partum, & infantem oporteret, L. editum, ff. eod. & infra ead. L. in fin.

(2) Mas propinquos. His scilicet, quos proxima spes successions contingit, non autem substituto, L. 1. §. denantiari, ff. de vent. inspici. facit ad quæstionem, an sententia lata contra possessorem majoris, & bonorum ejus præjudicet aliis post eum vocatis ad majoriam: de quo vide, quæ dixi in leg. 20. tit. 22. 3. partita.

(3) Que non la tangan contra su voluntad. Concordat cum leg. 1. versic. mittantur, ibi cum dicit, & nequa earum, dum suspicit invita muliere ventrem tangat, hoc forè ne sequatur abortus ex tactura ventris, datur enim licentia inspiciendus ventrem, etiam invita muliere, sed non tangendi ventrem, ea invita.

(4) Escodriñar. Facit, ut custodes, qui ponuntur in limitibus regni, possint transeuntes perscrutari, ne seculum deferant ex regnum res veticas extrahi, vide per Joan. de Plate, in leg. 3. C. de curs. publi. libr. 12. per text. ibi dum tenet, quòd resistentes tali scrutinio, debet acriter puniri. Facit etiam, ut officiales possint de nocte perscr-

Del Plazo para consejarse.

trada, otroñi, non pueda ser fecho engaño. Otroñi dezimos, que sintiendo la muger en si misma tales señales, porque entendiessse que era cerca el parto, deuelo aun fazer saber a los parientes otra vez, que la embien a catar, e guardar, si quisieren. E quando fuere cuyrada por razon del parto, non deve estar en aquella casa, do ella esta, ome ninguno: (5) mas pueden estar y fasta diez mugeres buenas, que sean libres, e fasta seys sirvientas, (6) que non sea ninguna dellas preñada, (7) e dos otras mugeres sabidoras, (8) que sean víadas de ayudar a la muger, quando encaesce. E deuen arder en aquella casa cada noche tres lumbres, (9) fasta que para, porque non pueda y ser fecho algund engaño acondidamente. E quando la criatura fuere nascida, deuenla mostrar a los parientes del marido, si la quisieren ver. E seyendo guardadas estas cosas en la muger, de que fuere dubda si era preñada, o non, heredera el fijo que nasciere della, despues de la muerte de su marido, los bienes del. E si esta muger sobrelicha, de que fuere dubda, si era preñada, o non, non se quisessse dextar catar el vientre, o non quisiere que la guardasssen, así como sobredicho es, o en otra manera que fuessse guisada, e víada en el lugar do bive, maguer pariesse, e biviessse el fijo, non le entregarian (10) de los bienes.

Partida VI.

scrutari deferentes arma prohibita deferri. Vide L. omnis servitus, & ibi Joan. de Plat. C. de aqua duct. lib. 11. & quæ traduntur per Bart. Bald. & alios in leg. requirendi, C. de servis fugiti.

(5) Hanc nunguno. Nota hoc, quia non ita clarè dicitur in leg. 1. ff. de vent. inspici. vid. in versic. mittantur autem mulieres, & facit, quòd viri, qui masculi non debeant adesse in partu mulierum, sed tantum feminæ.

(6) Sirvientas. In di. leg. 1. versic. mittantur, has vocat ancillas.

(7) Preñada. Et idem omnes mulieres, quæ ibi futuræ sunt, debent excuti, ne qua earum prægnans sit, vel ne aliquem parvulum possit secum deferre, & submittere, vide in di. leg. §. mittantur.

(8) Mugeres sabidoras. De obstetricibus dicit, nam & scientia, & experientia requiritur in obstetricando, ut hic, & habetur etiam exodi. cap. 1. vers. 19. ibi, non sunt Hebrææ, sicut Egyptiæ mulieres: ipsæ enim obstetricandi habent scientiam. Et consent, ut ad Proto-Medicos Regni, istarum, sicut & Medicorum examinatio competat, L. 1. versic. sed obstetricæ, ff. de variis, & extraordinaria. cognitio. L. item obstrix, ff. ad leg. Aquil.

(9) Tres lumbres. Quia tenebræ ad subjiciendum partum aptiores sunt di. L. 1. versic. tria lumina.

(10) Non le entregarian. Ex facto ergo matris generatur filio præjudicium in possessorio, non in petitorio iudicio, ut hic, & in leg. 1. §. fin. cui, ubi gloss. & Doctòr. ff. de vent. inspici.

L E X XVIII.

Potesť hæres verbis, vel factis hæreditati renunciare, & si unum ex hæreditibus adire, & alius repudiet, nec fit substitutus, potest is, qui adire, eligere, si vult, partem repudiantis, & totam habere hæreditatem. Vel dimittere partem, quam prius adivit. Item semel repudians hæreditatem, non potest amplius illam rehabere, nisi sit minor. Hoc dicit.

(1) Recibir. Non autem videtur repudiare hæreditatem, qui importunatus à creditoribus dicit, nolo istas brigas, secundum Bald. in leg. 2. C. qui bon. ced. p. ff. no-

nes del muerto; a menos de ser prouado, que la criatura nasciera della, en tiempo que pudiera ser fijo, o hija de su marido.

L E Y XVIII.

Como puede el heredero deshechar la berencia, que le pertenescie por Testamento, o por razon de parentesco.

Renuciar puede el heredero la heredad, en dos maneras, por palabra, o por fecho: por palabra, como si dixesse, ante que entrasse la heredad, que non la queria recibir; (1) e de fecho, como si fiziesse algun pleyto, o postura, o alguna cosa, en la heredad, o en los bienes della, non como heredero, mas como extraño; e como ome que lo quiere aver por otra razon; (2) o si fiziesse alguna cosa en la heredad, por que se entendiessse, que non avia voluntad (3) de la recibir como heredero. Otroñi dezimos, que auiedo el heredero desechada la heredad, que le perteneciessse por testamento, o por razon de parentesco, non la puede (4) despues demandar, nin auer. Fuera ende, si el heredero fuessse menor de veynete, e cinco años. Ca, si este atal entendiere que fizo mal en renunciarla, e la quisessse demandar, e cobrar despues, bien lo puede

N 2

fa-

ta tamen, quòd qui repudiat onus hereditari annexum, videtur repudiare hæreditatem, vide in leg. primò, ff. si cer. pet. ubi Salicet. repudiare etiam videtur hæreditatem, qui post terminum ad deliberandum dicit sibi non expedire, seu quod non putat sibi expediens, hæreditatem adire, L. sed & si alio, & ibi Bart. ff. ad Trebellia. & repudians hæreditatem simpliciter videtur repudiare, tam ex testamento, quam ab intestato, vide gloss. singulariter in leg. 1. §. sed videndum, in verbo, succedat, ff. de successio. edit. & per Bald. in leg. 1. colom. 2. C. quando non petent. partes, & Pal. in leg. quandiu 1. ff. de acquir. heredit. L. penult. infra eod. quam vide non tamen videtur repudiare hæreditatem, si repudiatur officium commissarii relictum in testamento, secundum Bald. in leg. cum proponas, C. de fideicommiss. libera.

(2) Razon. Unde si petat sibi debitum, videtur repudiare hereditatem, L. si præteritus, ff. de bon. poss. contra tabul. vide per Bald. in leg. ut debitum, C. de heredit. actio. ubi bonus text. vel si soror permisit fratres diu possidere hæreditatem paternam, & cum aliquo egebat, petebat ab eis, ut à fratribus exclusa, intelligitur renunciando tacite potentia succedendi, licet solus cursus longi temporis, non sufficere, L. licet, C. de jur. deliber. si autem filius diu cum fratribus, ac nunquam quicumquam habuit commune ab eis petendo, vel cum eis rationem calculando de alijs gestis inter eos, hoc solum diturnum silentium tacitam repudiationem non inducit, secundum Bart. & Angel. in leg. recusare, ff. de acquir. heredit. ubi etiam Joan. Imol. per di. leg. licet, quòd videtur bene notandum ad limitationem, L. 2. tit. 1. lib. 2. foro. LL. quæ est inserta ordinatio regalibus, lib. 3. tit. de las prescripciones, & adde, L. fin. & quòd ibi not. Bart. & Paul. ff. pro dote.

(3) Voluntad. Ut si patiarur rem hæreditariam petere, vel destrui, L. 2. C. de infantib. expositi. Alber. & Joann. de Imol. in di. leg. recusari.

(4) Puede. Adde L. sicut, C. de repud. heredit. & quæ ibi notant Bart. Paul. & Alexand. & de forore renuntiante hereditati in unum ex fratribus, an profici omnibus, vel illi tantum? Vide Paul. de Castr. in leg. prima, §. in-

fazer; (5) por razon que non era de edad cumplida; quando la defechó. E otrofi dezimos, que aquel que se ouiesse vna vez otorgado por heredero de otro, non puede despues desfampar (6) la herencia. Pero quando dos omes (7) fuessen

tablecidos en vno por herederos, e el vno dellos otorgasse (8) que lo queria ser, e el otro non la quisiesse, (9) non auiendo substituto; (10) dezimos, que este que la entro, en su escogencia (11) es, de tomar la parte del otro, e deve auer

de Neratius, ff. ad Trebellianum. vide in hoc, L. fuit, questionis de acquirenda hereditate. & Bald. in leg. si defunctus, C. de suis, & legitimis heredibus, & in leg. partium, 2. questione, C. de collatio. & Joan. And. in additio. ad Specularium, titulum de testamentis, §. 1. in additione incipienti Uberrus, & vide Socin. consil. 91. colum. 3. volum. & consil. 147. & consil. 91. in §. dubio, 3. volum. & vid. L. si aviam, C. de jur. deliberand.

(5) *Fazer.* Adde leg. 1. & 2. C. si ut omis hereditatem vel bono poss. & L. fin. C. si minor. se ab hereditate abstinet.

(6) *Desfampar.* Adde dist. leg. fuit, C. de repudian. hereditatem. & limita, nisi ex beneficio minoris ætatis, ut supra in calu præcedenti, L. 1. C. si minor. se ab hereditate abstinet, & L. necessariis, ff. de acquir. hereditatem. & supra. cod. L. 13.

(7) *Omes.* Sive sint sui, vel extranei, vel unus suus hæres, alter extraneus, gloss. & Docto. communiter in leg. cum hereditatem. ff. de acquir. hereditatem. de qua ista sumptio est: nam propter beneficium abstinenti, idem habet suus, quod emancipatus, L. nam neque emancipatus, ff. de leg. primo. L. pro hereditate. §. Papinianus, ff. de acquir. hereditatem.

(8) *Otorgasse.* Quid si repudiasset partem suam, & postea cohæres similiter repudiasset partem suam, an possit primus repudians adire totam hereditatem? Videbatur, quod sic, quia aditio, & repudiatio sunt couertibilia, L. si potest, ff. de acquir. hereditatem. quod bene procederet in suo, qui abstinit, & postea vult adire, seu abstinentiam reuocare: iuxta leg. fin. infra cod. & L. fin. C. de repudiand. hereditatem. in emancipato vero, seu extraneo hærede non videtur, quod possit procedere, ut supra ista L. ibi, otrofi dezimos, & L. sicut, C. de repudian. hereditatem.

(9) *Quisisse.* Post additionem cohæredis: nam si cohæres adisset post repudiationem alterius, tunc non procederet ista L. sed indistincte cogeret habere utranque portionem, L. si duo, ff. de acquir. hereditatem. intelligitur etiam quando cohæres postea repudiat ipso iure, sine aliquo beneficio restitutionis: nam si adiverat, & postea repudiat beneficium restitutionis: non cogitur cohæres, qui adiuuit habere portionem repudiantis, vel dimittere suam. Sed potest habere suam, & aliam dimittere creditoribus, L. si minor, ff. eodem, quid autem in fideicommissio, vid. L. antepenultimam, & penultimam, ff. ad Trebellianum, & ibi Bartol.

(10) *Substituto.* Nam substitutus præferretur conjunctioni, L. 2. §. si duo, ff. de bono poss. secundum tabul. L. penultimam, ff. de injustit. rup. & in autent. hoc amplius, C. de fideicommissis, & in L. unica, §. in primo, & in §. pro secundo, C. de cadu. tol. & notatur in leg. qui patri, ff. de acquir. hereditatem. & non solum expressa substitutio: verum etiam tacita potentior est, quam jus accrescendi, gloss. in leg. fin. & ibi Bald. C. de institut. & substitutis. si tamen substitutus repudiaret (quia, & tunc accresceret illa portio cohæredi, ut in dist. §. si duo) procederet adhuc tunc ista L. quid autem si, & ipse cohæres, qui prius adiuuit, erat substitutus cohæredi repudianti, an etiam tunc procederet hujus L. dispositio? Bart. in leg. in testamentis. C. de impub. & aliis substitutis. vult, quod tunc non procedat ista dispositio, quia tunc devoluitur ex expressa dispositione defuncti, quam ignorare non potuit, & sic ei invito illa portio repudiata accrescet, quia eo ipso, quod adiuuit, censetur obligatus, seu se obligasse ad recipiendum aliam partem, in qua erat substitutus vulgariter, sicut etiam obligatur ad recipiendum hereditatem pupilli, in qua est substitutus pupillariter, L. qui patri, ff. de acquir. hereditatem. & idem tenet Angel. in dist. leg. cum hereditate, non allegans Bart. & ibi hoc

didum approprians forte, ut dicit Paul. quia non videtur ibi Bart. & est singularis limitatio, secundum Paul. de Castro. ibi, idem etiam tenet ibidem Joan. de Imol. motus ex eo, quia iste casus potuit per heredem provideri, & non fuit inopinatus, adverte tamen quod gloss. in dist. leg. in testamento, tenuit contrarium: imò, quod etiam si cohæres sit substitutus, adhuc habeat locum dispositio dist. leg. cum hereditate, intelligens dist. leg. testamento, cum dicit, invitis accresceret, licet, si noluit dimittere partem suam iuxta dispositionem istius L. & dist. leg. cum hereditate, & opinio gloss. confirmatur, quia si ratio istius dispositionis, ut Docto. voluit, est casus inopinatus, ita hoc est, invocati per jus substitutionis, sic ut etiam in iure accrescendi cum qualibet via hæres sciret, seu scire deberet partem heredis repudiatam sibi accrescere: & expressio eorum, que tacite infant, nihil operatur, L. 3. C. de fideiuss. L. hac verba ff. de lega. 1.

Præterea etiam succedere per jus accrescendi ex dispositione testatoris venit: sicut & quando ex substitutione, L. si Titio, & Mevio. §. Julianus, ff. de leg. 2. licet huic rationi posset responderi, quod non exprimitur per eundem modum, qui tacite inest quando cohæres est substitutus imò additur sibi jus ex substitutione unita cum iure accrescendi, nam, & si repudiaret partem suam, posset venire ad partem cohæredis per jus substitutionis: & ita demum haberet partem suam per jus accrescendi, L. si tu ex parte, ff. de acquir. hereditatem. & tamen si non esset substitutus, & repudiaret partem suam, perpetuo esset exclusus, opinionem etiam gloss. aliquibus rationibus defendit Arturius in dist. leg. cum hereditate. Et rationibus, quas adducit Docto. tenentes cum Bartol. respondet etiam Decius in dist. leg. testamento, & licet iste articulus sit dubius, mihi magis placet opinio gloss. in dist. leg. testamento, cum enim substitutio fiat inter hæreses ad commodum ipsorum, non debet redundare in odium, L. quod favore, C. de legib. & in odium esset, si præcisè cogere acceptare portionem repudiantis, & ista opinio videtur æquior licet tu posses etiam istam L. part. inducere pro opinione Bartol. Angel. & aliorum cum dicit, non auendo substituto. Si intelligere velis, & si ipse cohæres esset substitutus, sed non videtur sensus germanus literæ, & L. 8. tit. 3. supra ead. part. potest induci pro opinione dist. gloss. nisi intelligas, ut ibi dixi in gloss. super verbo, o los desfampare todos, nihilominus opinio Bart. est magis communis, & pro se habet dist. leg. testamento, quæ multum facit. Unde in practica non esset ab opinione Bart. recedendum.

(11) *Escogencia.* Intellige quando erant creditores, à quibus iste hæres posset conveniri, & vexari: cum & hæc videatur ratio finalis hujus, L. ut patet in dist. leg. cum hereditate, à qua ista sumpta est, si verò nulli essent creditores, neque legatarii, hoc non procederet secundum Bart. & Paul. in dist. leg. cum hereditate, ex quo Bart. ibi infert ad questionem notabilem, vid. ibi per eum, & an si consecutum esset inventarium, procedat dispositio hujus L. Bart. & Paul. quod non in dist. leg. cum hereditate, ubi contrarium tenet Joan. de Imol. & magis mihi placet: cum hæc L. non distinguit, fiat vel non inventarium: & quia ut dicit Imol. licet fecit inventarium pro sua parte, non tamen fecit pro parte cohæredis, in quo sentit Imol. quod si de qualibet portione factum fuit inventarium, non procederet illa L. neque ista: & sic isto casu procederet opinio Bart. & Paul. de Castro, & quia adhuc militat alia ratio, ne sumptibus,

auer toda la heredad; o dexar la suya, (12) que auia entrada.

L E Y XIX.

Como, aquel que es estabescido por heredero en Testamento de otro, que era su pariente, si desechare la heredad por razon del Testamento, non la puede despues cobrar por parentesco.

Calpurnio de testam. lib. 2. cap. 11. n.º 24. d. 9. ec. 46.

Quando alguno es puesto por heredero en testamento de otro, de quien el fuesse el mas propinco pariente, si el, sabiendo que era asi estabescido por heredero en el testamento, desechasse la herencia, diziendo que la non queria tomar por razon del parentesco; si estonce non se otorgasse luego por heredero por razon del testamento, non lo podria despues fazer: porque se entiende (1) que la desfampar del todo. Mas si el heredero, non sabiendo que era escrito en el testamento del fi-

nado, desechare la herencia, diziendo, que non la queria ganar por razon que era pariente mas propinco del muerto, estonce, bien la podria (2) despues cobrar por razon del testamento. E esto es, porque non podria renunciar el derecho que auia en la heredad por razon del testamento, pues que lo non sabia. (3) E otrofi, non podria desechare el derecho que auia el en la heredad por razon del parentesco, amenos de renunciar (4) primeramente el derecho que auia en ella por razon del testamento. E porrende, tal renunciacion non le empece, si quisiere auer la heredad despues.

L E Y XX.

Fasta quanto tiempo puede el fijo, o nieto, cobrar la heredad, que ouiesse desechada.

Desechando (1) el fijo, (2) o el nieto, la

L E X XIX.

Si institutus in testamento alterius sit ejus propinquior consanguineus: & hoc sciendo repudiet hereditatem ratione propinquitatis si statim non adeat ratione testamenti excluditur utraque via, si autem ignorans se scriptum heredem, renunciet ab intestato, non excluditur ex testamento, quia non potuit quod sibi ignorans competeat renuntiare. Hoc dicit.

(1) *Se entienda.* Probatum hic dictum gloss. in leg. 1. §. sed videndum, ff. de success. editi. de quo dixi supra eodem, in leg. 18. in gloss. 1. patet etiam hic, quod ad destructionem consequens sequitur etiam deductio antecedentis, L. illud, ff. de acquir. hereditatem. L. ad rem mobilem, & L. ad legatum, ff. de procurator. & ad istum Brocardum, qui vult consequens, &c. vide notabile consilium Decii. 77. incipit viso punto superscripto.

(2) *La podria.* Adde, L. neque is, §. hæres institutus, ff. de acquir. hereditatem. exclusus enim ab uno remedio, non videtur exclusus ab alio, L. si filius qui patri, ff. de bono liber. L. si domus, ff. de servit. urban. prædior.

(3) *Non sabia.* Quia non videtur quis renuntiare iuri, quod quis ignorabat sibi competere, ut hic, & in leg. mater, ff. de inofficio. testam. L. Clodius, ff. de acquir. hereditatem. & idem si dubitaret sibi competere, L. manifestissimi, §. fin. autem, necius, C. de furt.

(4) *De renunciar.* Hæreditatem enim nondum delatæ renuntiare non potest: ut hic, & L. si ita scriptum, §. si sub conditione, ff. de legatis secundo, L. si quis hæres, ff. de acquir. hereditatem. nisi talis renuntio fiat per pactum, L. 1. C. de pactis, L. de fideicommissis, C. de transactis.

L E X XX.

Filius, vel nepos major ætate ascendentium hereditatem repudiatus, potest eam habere si bona non sunt alienata usque ad trienarium, sed si alienata sunt, non potest nisi sit minor. Hoc dicit.

(1) *Desechando.* Et sic, L. ista loquitur in repudiatione expressa, quid autem in tacita per lapsum temporis datum ad se immiscendum, vel abstinentium? Gloss. & Bart. in leg. tertia, C. de jur. & fa. igno. voluit, quod non habeat locum dispositio, L. fin. C. de repudian. hereditatem. de qua ista sumpta est, & tenet Bald. & Paul. in leg. si quis suus, ff. de jur. deliber. Alexand. & Jason. in sexta limitatione, in dist. leg. fin. contrarium tamen videtur probari, in leg. 2. in fine, supra eodem tit. vide quæ ibi dixi in gloss. fin. quod autem si filius repudiaret legitimum, an habeat locum ista lex? Bald. vult, quod non in dist. leg. fin. vide tamen Joann. de Imol. qui vult contrarium, in leg. quia poterat, ff. ad Trebell. per L. ista tamen, §. si patronus, ff. eodem.

(2) *El fijo.* De suo in potestate loquitur iuxta, L. fin. C. de repudian. hereditatem. de qua sumpta est hæc L. & L. si quis suus, ff. de jur. deliberand. licet gloss. in dist. leg.

bus, & laboribus in respondendo creditoribus hæres venter: & verecundi, & honesti viri est lites execrari, L. 4. ff. de alienat. judic. mar. caus. fact. & hinc dicebat Bald. in dist. leg. cum hereditate, quod etiam si essent creditores, licet non tot, quod absorbeant vires hereditatis: quod adhuc habeat locum beneficium illius L. quia interest hæredis ad evitandas vexationes, L. minoribus, ff. de minor. vide ibi, per Imol. qui vult in hoc contrarium, & Doct. in dist. leg. cum hereditate, ponunt duplicem prædicam circa istam electionem, vide ibi per eos, signanter Paul. & Joan. de Imol. post Bart.

(12) *La suya.* L. cum hereditate, addit de credit. ori-bus, ut si dicant, se contentos portione adeuntis, & quod non convenient cum ultra vires hereditarias in casu quo non conficit inventarium, nisi pro illa dimidia, & quod repudiatum accipient ipsi creditores, vel dato quod maneat apud hæredem, non convenient cum per illa ultra vires hereditatis: quod tunc compelleretur hæres habere utramque portionem, vel dimittere repudiatam creditoribus, & responderi pro altera quam adiuuit secundum duas prædictas postas ibi per gloss. & Doct. & est bene advertendum, quod L. ista partitarum, nihil de hoc dixit, & merito, nam utitur illa L. cum hereditate, in hoc verbis obcuris, & quæ vix bene intelligi possunt, (supplendum tamen videtur huic, L. cum ut dixi ratio finalis recedendi à regula juris fuit, ne ex in inopinato casu hæres venter à creditoribus, & legatariis, & conveniatur ultra vires hereditatis, quæ ratio cessat, si creditores contententur juxta prædicta. Solum enim propter creditores deserunt hæredi ista electio, ut ubi patet, ex quo infert Bartol. quod si non essent creditores, neque legatarii, licet in hæreditate essent alæ implicationes, quæ forte requirunt laborem animi, & personæ, non tamen propter hoc deseretur hæredi ista electio cum enim ex benignitate hæc electio concedatur contra regulas juris disponentes, quod qui semel eff. hæres, non potest desinere esse hæres, L. & si sine, §. sed quod Papinianus, ff. de minor. & quod pars cohæredis repudiantis cohæredi invito accrescat, L. qui ex duabus, §. fin. ff. de acquir. hereditatem. restringenda est, ut locum non habeat: si creditores contententur prædictis, & tene menti circa materiam hujus L. notabile dictum Baldi in leg. mater, in fine C. ad Tertullianum ubi voluit, quod in casu, quo mater privatur proprietate bonorum filii: cui successit propter transiitum ad secundas nuptias: & tantum filii remanet usufructus, quod si mater sit gravata solvere legata relicta in testamento filii de propria bursa, quæ postea nubatur: quod tunc cedendo usufructui, liberaretur, allegat dist. leg. cum hereditate, quod dictum non videtur, quod possit esse aliquid effectus, cum mater succedens ex testamento, succedat pleno iure, ut in autentica, ex estamento, C. de secund. nupt.